

KARTA PRZEDMIOTU

Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów: Lekarski
Forma studiów: Stacjonarne
Stopień studiów: Magisterskie, jednolite
Specjalności: Bez specjalności
Rok akademicki: 2023/2024

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA	
NAZWA PRZEDMIOTU	Higiena i epidemiologia
LICZBA PUNKTÓW ECTS	2
JĘZYK WYKŁADOWY	Polski
PROWADZĄCY	dr Marzena Lipińska dr Anna Pełkowska dr Anna Rzucidło-Hymczak dr Małgorzata Kalemba-Drożdż
OSOBA ODPOWIEDZIALNA	dr Marzena Lipińska
LICZBA GODZIN	
WYKŁADY	30 godz.
SEMINARIA	15 godz.
CELE PRZEDMIOTU	
CEL 1	Przygotowanie studenta do wykorzystania wiedzy ogólnobiologicznej w medycynie praktycznej w celu określenia narażenia i zagrożeń środowiskowych wpływających na zdrowie człowieka zarówno w środowisku bytowania jak i w środowisku pracy.
CEL 2	Zapoznanie studenta z rolą epidemiologii w naukach medycznych i polityce prozdrowotnej państwa oraz kształtowanie podejścia holistycznego do człowieka w aspekcie działań mających na celu umacnianie zdrowia.
CEL 3	Przygotowanie studenta do wykorzystania znajomości sytuacji epidemiologicznej chorób powszechnie występujących w kraju, natężenia zjawisk w pracy lekarza.
CEL 4	Przygotowanie studenta do oceny występowania zagrożeń na stanowisku pracy w celu podjęcia działań zmierzających do zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w codziennej pracy lekarza.
EFEKTY UCZENIA SIĘ	

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA

MW1	Wiedza: Student wymieni działy epidemiologii; wylicza cele i zadania epidemiologii; charakteryzuje ogólne prawa epidemiczne.
MW2	Wiedza: Student rozróżnia cechy struktury ludności istotne w medycynie.
MW3	Wiedza: Student klasyfikuje rodzaje badań epidemiologicznych; przedstawia wady i zalety różnych badań epidemiologicznych; wyjaśni pojęcie placebo, ślepa próba; wymieni narzędzia badań stosowane w epidemiologii; wylicza błędy ankietera i respondenta w przebiegu wywiadu.
MW4	Wiedza: Student odróżnia współczynnik chorobowości i zachorowalności, stosuje współczynniki do opisu zjawisk; interpretuje typy trendów współczynników zapadalności i chorobowości.
MW5	Wiedza: Student przedstawia źródła informacji o stanie zdrowia populacji.
MW6	Wiedza: Student rozróżnia mierniki stanu zdrowia.
MW7	Wiedza: Student przedstawi strukturę nadzoru epidemiologicznego w Polsce. Określi role inspekcji sanitarnej w nadzorze epidemiologicznym.
MW8	Wiedza: Student wyjaśnia przydatność badań przesiewowych w ochronie zdrowia publicznego.
MW9	Wiedza: Student scharakteryzuje składniki pożywienia, omówi ich rolę w organizmie człowieka; analizuje czynniki predysponujące do wystąpienia zaburzeń stanu odżywiania.
MW10	Wiedza: Student omówi mechanizmy uzależnień i działania profilaktyczne.
MW11	Wiedza: Student Charakteryzuje czynniki ryzyka oraz drogi przenoszenia zakażeń w placówkach ochrony zdrowia; wymienia działania z zakresu profilaktyki zakażeń szpitalnych; wyjaśni zasady postępowania poekspozycyjnego na materiał biologiczny potencjalnie zakaźny.
MW12	Wiedza: Student Wymieni i scharakteryzuje zakażenia przenoszone drogą krwiopochodną; wymieni działania profilaktyczne.
MW13	Wiedza: Student Wymieni środowiskowe czynniki fizyczne wpływające na organizm człowieka oraz omówi ich skutki działania.
MW14	Wiedza: Student wyjaśnia rodzaje i przyczyny chorób zawodowych; wymieni choroby zawodowe w zawodach medycznych.
MU1	Umiejętności: Student wykorzystuje źródła informacji o ludności do oceny przyczyn wpływających na stan zdrowia ludności.

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA

MU2	Umiejętności: Student skonstruuje kwestionariusz wywiadu w odniesieniu do pacjenta z daną jednostką chorobową; przedstawia wady i zalety zastosowania kwestionariusza samowrotnego oraz wywiadu wystandaryzowanego.
MU3	Umiejętności: Student dobiera właściwy miernik częstości choroby w populacji w zależności od przedmiotu i celu badania.
MU4	Umiejętności: Student Przeprowadza dochodzenie epidemiologiczne; opracowuje ognisko epidemiczne w przypadku chorób zakaźnych i zakażeń.
MU5	Umiejętności: Student Rozpoznaje poszczególne formy zakażeń szpitalnych; rejestruje zakażenie szpitalne - wypełnia kartę rejestracyjną; różnicuje zakażenie szpitalne od pozaszpitalnego; stosuje zasady aseptyki i antyseptyki w praktyce lekarskiej.
MU6	Umiejętności: Student Zastosuje środki ochrony indywidualnej we właściwy sposób.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość podstaw statystyki.

TREŚCI PROGRAMOWE

SZCZEGÓŁOWY OPIS BLOKÓW TEMATYCZNYCH

WYKŁAD 1	Rola i zadania epidemiologii: a) podziały epidemiologii, b) cele i zadania epidemiologii, c) ogólne prawa epidemiczne. 2 godz.
WYKŁAD 2	Demografia lekarska: cechy struktury ludności istotne w medycynie. Mierniki stanu zdrowia: a) definicja zdrowia, b) mierniki negatywne i pozytywne, mierniki syntetyczne (2h)
WYKŁAD 3	Źródła informacji o stanie zdrowia populacji (2h)
WYKŁAD 4	Badania epidemiologiczne : a) podział, typy i charakterystyka badań, b) mocne i słabe strony różnych badań, c) etapy planowania, d) metody i narzędzia stosowane w epidemiologii (3h)
WYKŁAD 5	Badanie rozpowszechniania chorób: a) rozpoznawanie i klasyfikacja chorób, b) mierniki epidemiologiczne rozpowszechniania chorób (zapadalność, chorobowość), typy trendów tych współczynników epidemiologicznych, c) aspekty badania populacji starszej (3h)
WYKŁAD 6	Metody badań epidemiologicznych w medycynie środowiskowej i klinicznej (badania retro i prospektywne, wybór populacji do badań obserwacyjnych, iloraz szans, ryzyko względne i przypisane, obciążenia wyników badań (3h)
WYKŁAD 7	Rola badań eksperymentalnych w medycynie: a) typy badań, b) metody randomizacji c) placebo, ślepa próba (3h)
WYKŁAD 8	Podstawy i praktyka badań przesiewowych w kierunku choroby. Czy wtórna metoda zapobiegania poprawia wyniki kliniczne/ zdrowia publicznego? (2h)

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA	
WYKŁAD 9	Choroby zawodowe na przykładzie alergicznych chorób zawodowych. Metody profilaktyki w środowisku pracy (2h)
WYKŁAD 10	Higiena żywności i żywienia: a) przemiany i zapotrzebowanie energetyczne człowieka, b) pokarmowe źródła energii i ich równoważniki energetyczne, c) podstawowa przemiana materii, d) składniki pożywienia i ich rola w organizmie człowieka, e) produkty spożywcze podział, f) ocena stanu odżywienia i sposobu żywienia (4h)
WYKŁAD 11	Środowisko pracy: a) zagrożenia na stanowisku pracy, czynniki szkodliwe b) obciążenie pracą statyczną i dynamiczną, obciążenia psychiczne (4h)
SEMINARIUM 1	Epidemiologia chorób zakaźnych : a) podstawowe pojęcia, b) rodzaje ognisk epidemicznych, c) opracowanie ogniska na przykładzie COVID-19 i zatrucia pokarmowego. Struktura nadzoru epidemiologicznego w Polsce. Rola inspekcji sanitarnej w nadzorze epidemiologicznym (3h)
SEMINARIUM 2	Planowanie badania epidemiologicznego (cele, formułowanie hipotezy, wybór populacji i obliczanie wielkości próby, typy i konstrukcja kwestionariuszy, aspekty etyczne) (3h)
SEMINARIUM 3	Środowiskowe czynniki wpływające na organizm człowieka (hałas, wibracje, oświetlenie, pole elektromagnetyczne) (2h)
SEMINARIUM 4	Epidemiologia zakażeń szpitalnych a) definicja zakażenia szpitalnego, b) czynniki ryzyka, drogi przenoszenia, nadzór, c) rodzaje zakażeń szpitalnych, d) kryteria rozpoznania z.sz., e) rejestracja z.sz., f) profilaktyka z.sz. (antyseptyka, aseptyka) (3h)
SEMINARIUM 5	Epidemiologia i profilaktyka zawodowego narażenia na zakażenia przenoszone drogą krwiopochodną, postępowanie poekspozycyjne, środki ochrony osobistej, raportowanie z zastosowaniem odpowiednich badań - opis przypadku (2h)
SEMINARIUM 6	Choroby zawodowe: a) zagrożenia w środowisku pracy: wypadki przy pracy, b) orzecznictwo, c) zasady ergonomii i profilaktyki zawodowej (2h)
METODY DYDAKTYCZNE	
	Dyskusja; Praca w grupach; Praca z podręcznikiem; Prezentacje multimedialne; Wykłady; Studium przypadku.
NAKŁAD PRACY STUDENTA	
GODZINY KONTAKTOWE Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM	45 godzin

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA

GODZINY BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO	Przygotowanie do zajęć: 2 godziny Przygotowanie raportu, prezentacji, kwestionariusza: 6 godzin Przygotowanie do egzaminu: 7 godzin
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU	60 godzin

REGULAMIN ZAJĘĆ I WARUNKI ZALICZENIA

Zajęcia odbywają się w formie wykładów i seminariów. **Obecność na wszystkich zajęciach jest obowiązkowa.** Student zobowiązany jest przygotować się teoretycznie do każdego zajęcia. **Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia końcowego jest zaliczenie wszystkich przewidzianych harmonogramem wykładów i seminariów** (np. prezentacja tematu na podstawie badania epidemiologicznego, przygotowanie kwestionariusza wywiadu w odniesieniu do pacjenta z daną jednostką chorobową). Student może otrzymać wyróżnienie w formie dodatkowego punktu na teście końcowym za bardzo dobre przygotowanie do seminarium. W przypadku braku zaliczenia jakiegokolwiek seminarium student traci możliwość pisania testu zaliczeniowego w pierwszym terminie. **Test końcowy zawiera 55 pytań z higieny i epidemiologii.** Przedmiotem testu jest treść wykładów, seminariów i materiałów przekazywanych studentom oraz treść obowiązkowych pozycji literaturowych (zgodnie z wykazem). **Zaliczenie przedmiotu warunkuje zdobycie minimum 55% punktów na teście zaliczeniowym.** Podstawą do uznania punktów dodatkowych (za wyróżnienie podczas seminarium) na egzaminie jest uzyskanie pozytywnej oceny z testu zaliczeniowego. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej studenci mają prawo przystąpić do egzaminu poprawkowego na zasadach określonych w Regulaminie Studiów Krakowskiej Akademii.

METODY OCENY POSTĘPU STUDENTÓW

W ZAKRESIE WIEDZY	Raport z oceną wyników badania epidemiologicznego. Dyskusja odnośnie metodyki badania epidemiologicznego. Prezentacja poszczególnych kroków w planowaniu badania epidemiologicznego
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI	Opracowanie kwestionariusza wywiadu w odniesieniu do pacjenta z daną jednostką chorobową.
W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH	Nie dotyczy.
SPRAWDZIANE KSZTAŁTUJĄCE	Nie dotyczy.
SPRAWDZIANE PODSUMOWUJĄCE (I i II termin)	Termin I: Test wielokrotnego wyboru zawierający 55 pytań Termin II: Test z pytaniami otwartymi/egzamin ustny

KRYTERIA EGZAMINU/ ZALICZENIA Z OCENĄ

NA OCENĘ 3,0	30 - 33 punkty
NA OCENĘ 3,5	34 – 38 punktów
NA OCENĘ 4,0	39 – 43 punkty
NA OCENĘ 4,5	44 – 49 punktów

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA

NA OCENĘ 5,0

50 – 55 punktów

LITERATURA OBOWIĄZKOWA

- [1] Bzdęga J. Gębska-Kuczerowska A. Epidemiologia w zdrowiu publicznym, Lublin, 2010, PZWL;
- [2] Webb P., Bain Ch., Page A. Epidemiologia. Podręcznik dla studentów I praktyków. Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa 2021;
- [3] Jędrychowski W. Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym, Kraków, 2010, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- [1] Gańczak M, Szczeniowski A. Zawodowe zakażenia patogenami krwiopochodnymi. Szczecin, 2015, Wyd. Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego;
- [2] Appleton R, Vanberger O. Metabolizm i Żywnienie. Crash Course. Wrocław, 2017, Wyd. Edra Urban & Partner;
- [3] Bulanda M, Wójkowska-Mach J. Zakażenia szpitalne w jednostkach opieki zdrowotnej. Warszawa, 2016, PZWL.